

**ECNEBİ ANONİM VE SERMAYESİ ESHAMA MÜNKASİM
ŞİRKETLERLE ECNEBİ SİGORTA ŞİRKETLERİ
HAKKINDA KANUNU MUVAKKATİ[1]**

Kabul Tarihi : 30 Teşrinisani 1330
Yayımlandığı Takvimi Vakayi : *Tarih* : 4 Kanunuevvel 1330 *Sayı* : 2025
Yayımlandığı Düstur : *Tertip* : 2 *Cilt*: 7 *Sayfa* : 142

BİRİNCİ FASIL

Ecnebi anonim ve sermayesi eshama münkasim şirketlere dairdir

Madde 1 – Memaliki ecnebiyede teşekkül ederek Memaliki Osmaniyede şube veya acentehane tesis ve küşadiyle icrayı muamele edecek olan her nevi anonim ve sermayesi eshama münkasim şirketler muamelata iptidar etmezden evvel Ticaret Nezaretine şirketin ünvanını ve mahalli teşekkülünü ve tabiiyetini ve miktarı sermayesini ve Memaliki Osmaniyedeki muamelatında Kavanini Osmaniyeye ahkamına tebaiyeti deruhte ettiğini havi vereceği istidaname ile beraber evvela şirketin mensup olduğu katibiadilikten ve saltanatı seniye sefaret ve şehbenderhanelerinden musaddak evrakı teşekküliyesiyle nizamnamei dahilisi suretlerini ve merkezi idaresinin bulunduğu memleket kavanini mer'iyesine muvafık olarak teşekkül etmiş ve elyövm icrayı muamele eylemekte bulunmuş olduğunu mutazammın mensup olduğu hükümetten ita olunmuş bir şahadetnameyi, saniyen şirketin nizamnamei dahilisinde gösterilmiş olan muamelatı aktetmeye ve muamelatı vakiadan mütevellit hernevi deaviden şirket nam ve hesabına olarak gerek müddei ve gerek müddealehy sıfatiyle gerek diğer bir sıfatla derecatı mehakimde hazır bulunmağa mezun ve murahhas bir vekilin tayinini mübayyin kezalik mensup olduğu memleket katibiadiliğinden ve saltanatı seniye sefaret ve şehbenderhanelerinden musaddak veyahut Memaliki Osmaniyede katibiadil huzurunda tanzim olunmuş bir vekaletnameyi tevdi mecburdur.

Madde 2 – Memaliki Osmaniyede mukaddema tesis etmiş oldukları şube veya acentehaneler marifetiyle elhaletühaazihi icrayı muamelat etmekte bulunan ecnebi anonim şirketleri maddei sabıkada tayin olunan muamelatı kanuniyeyi işbu kanunun tarihi mer'iyetinden itibaren altı ay zarfında ifa edeceklerine dair iki ay zarfında Ticaret Nezaretine veya vilayata bir taahhütname takdim edecekler ve aksi takdirde icrayı muameleden muvakkaten menolunacaklardır.

Madde 3 – Ticaret Nezareti birinci maddede tadat olunan evrakın tevdi tarihinden itibaren iki mah zarfında ecnebi şirketin işbu kanun mucibince ifası lazımgelen muamelatı kanuniyeyi ikmal eylediğini mübeyyin bir beyanname verecektir. İşte bu beyannamenin itası için bir defaya mahsus olarak on beş Osmanlı altını harç istifa olunur.

Madde 4 – Ecnebi şirketleri bu nizamnamenin birinci maddesinde musarrah ahkama tevfiği muamele eyledikten sonra nizamnamei dahililerinde bazı tadilat icra eyledikleri veyahut memaliki şahanedeki vekillerini tebdil eylemek istedikleri takdirde Ticaret Nezaretine muaddel nizamnamei dahilinin bir sureti musaddakasını ve yeniden tayin eyledikleri vekillerinin vekaletlerini mübeyyin ve mensup oldukları memleket katibiadili ile saltanatı seniye sefaret ve şehbenderhanelerinden musaddak bir vekaletnameyi tebliğ edeceklerdir. Her bir şirket Memaliki Osmaniyede bir veya müteaddit vekil bulundurabilir. Bundan maada ecnebi şirketler tatili muamelat ve iflas ve sermayelerini tebdil ettikleri veyahut başka bir şekilde birleştikleri takdirde dahi vukuu hali Ticaret Nezaretine bildireceklerdir ve Nezaret de keyfiyeti masarifi şirkete ait olmak üzere Memaliki Osmaniyenin bir veya müteaddit gazeteleriyle neşretmekle beraber icabı hali icra edecektir.

Madde 5 – Ticaret Nezareti şirket nizamnamei dahilinde icra edilen tadilatı havi veya vekillerinin tebdilinden yeni vekaletname metnini veya şirketin yeni mevzuunu veya diğer bir şirketle ittihat etmiş olduğunu muhtevi bir beyannameyi bir mah zarfında şirkete ita edecek ve bunun için bir lirayı Osmani harç alınacaktır.

Madde 6 – Şirketler madde sabıka ahkâmı icra edilmedikçe kendileriyle akti mukavele edenlere veyahut şahsı salislere karşı nizamnamei dahilinin tadilatı ahkâmından veya dördüncü maddede gösterilen diğer tahavvülattan istifade edemeyeceklerdir.

Madde 7 – Ecnebi anonim veya sermayesi eshama münkasim şirketlerin vekilleri şirket nizamnamei dahilisinin ve hamil oldukları vekaletnamelerin Ticaret Nezareti tarafından musaddak birer hülâsasını cerideyi resmiye ve en ziyade münteşir bir veya bir kaç gazete ile ilan edecektir.

Madde 8 – Ecnebi anonim ve sermayesi eshama münkasim şirketlerin acentesi Memaliki Osmaniyenin bir mahallinde işbu nizamnamede muharrer muamelat ifa olunarak tanındıktan sonra Memaliki Osmaniyenin diğer mahallerinde küşat edeceği yeni şube ve acentehaneler için tekrar muamelatı mezküreyi ifaden vareste olup yalnız keyfiyeti Ticaret Nezaretine ihbar eyleyeceklerdir. Mezkür yeni şube ve acentehanelerin müdürleri üçüncü maddede muharrer beyannamein bir sureti ile şirket nizamnamei dahilinde musarrah muamelatı ifaya mezuniyetini mübeyyin şirket tarafından müta ve makamı aidinden ve katibiadil tarafından usulen musaddak vekaletnameyi hamil olacaklardır. İşbu müdürler mezkür beyanname ile vekaletnamenin birer sureti musaddakalarını memurini mahalliyeye tevdi edecekler ve bundan maada işbu kanunun 4 ve 7 nci maddelerinde muharrer olduğu veçhile şubei merkeziye tarafından icra edilmiş olan neşriyat veçhile ceraidi mahalliyeye ilan at dercettireceklerdir.

Madde 9 – Ticaret Nezareti baistidaname talep edenlere mevaddı sabıkada mezkür kaffei evrakın sureti musaddakalarını verecektir. Her sureti musaddakanın itasında yirmi kuruş harç alınır.

Madde 10 – İşbu kanuna tevfikân şube veya acentehane tesis olunan mahaller mensup oldukları her ecnebi anonim veya sermayesi eshama münkasim şirketler için ikametgahı kanuni olup mahalli mezküredeki mehakim şirketin ihtilafatının mercii rü'yetidir.

Madde 11 – Şube veya acentehaneler asıl şirketin tabiiyetini haiz olacaklardır. Şirketin muamelatından dolayı ikame olunacak davalarda şirket vekilleri veya şube müdürlerinin tabiiyeti şahsiyeleri asla nazarı itibare alınmayacaktır.

Madde 12 – Birinci ve dördüncü ve sekizinci maddelerde münderiç muamelati kanuniyeyi ifa etmediklerine mebni şube veya acentehaneleri resmen tasdik edilmemiş olan ecnebi şirketler mehakimi aidei Osmaniyesi huzurunda takip edilip elli lirayı Osmani cezayı nakdiye mahkûm olacakları gibi işbu kanun ahkamına tevfiiki hareket için imtinada ısrar eylediklerinden dolayı şube veya acentehaneleri seddedilmekle beraber bu şirketler nam ve hesabına her ne sıfatla olursa olsun akti muamele edenler dahi şahsen mesul tutulacaklardır, şurası derkardır ki Memaliki Osmaniye dahilinde şube veya acentehanesi bulunmayan ecnebi şirketler mehakimi Osmaniye huzurunda ikamei davaya salahiyettardır.

Madde 13 – Ecnebi anonim ve sermayesi eshama münkasim şirketler bilcümle kavanin ve nizamati devleti aliyeye tebaiyete mecburdurlar.

Madde 14 – Muamelati esasiyesi umuru maliyeye müteallik bulunan ecnebi şirketler her senei maliyelerinin ilk üç ayı zarfında kendi hali malilerini mübeyyin evrak ile senei sabıka bilançosunu Ticaret Nezaretine tevdi edecekler ve işbu evrakın hakikati hale mutabık olduğu şirketin meclisi idare azasından biriyle hesabat müfettişi tarafından tasdik olunacaktır.

Madde 15 – Esas muamelelerini Memaliki Osmaniye icra eden ecnebi anonim veya sermayesi eshama münkasim şirketler işbu kanunun tarihi mer'iyetinden itibaren üç ay zarfında Osmanlı anonim şirketine tahavvül edecekler ve aksi takdirde idarehaneleri seddolunacaktır.

İKİNCİ FASIL

Ecnebi sigorta şirketlerine dairdir.

Madde 16 – 28 – (Mülga : 25/6/1927 - 1149/24 md.)

Madde 29 – Ecnebi anonim Őirketleriyle sigorta kumpanyaları hakkında 22 Rebiülevvel 1305 ve 29 Muharrem 1324 tarihlerinde neŐrolunan nizamnameler mefsuhtur.

Madde 30 – İŞbu Kanun tarihi neŐrinden muteberdir.

Madde 31 – İŞbu Kanunun icrasına Ticaret, Adliye ve Dahiliye Nezaretleri memurdur.

Son Güncelleme: 12 Őubat 2009

---

i[1] *Bu Kanunun harçla ilgili hükümleri 2/7/1964 tarih ve 492 sayılı Harçlar Kanununun 139 ncu maddesinin (n) bendi ile; 23/6/1958 tarih ve 29 sayılı Bankalar Kanununa aykırı hükümleri de mezkür Kanunun 83 ncu maddesiyle yürürlükten kaldırılmıştır.*